

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
polletno 240 Din
celoletno 480 Din
Ned. jska izdaja
celote no v juoo-
slaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
Istov. peti- vrsta
maloglasni po 150
in 20, večji oglas
nad 45 mm v širino
po Din 250, velik
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
g. Pri večjem q
naročniku odloži
Izde ob 4 zjutraj
razen pondelike in
dnevo po prezniku

Uredništvo je v Kaptoljarski ulici št. 6-11
Rokopisni listi ne sprejemajo, ne vrnilino
Nisimo se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnika št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kaptoljarski ulici št. 6 - Ljubljani
račun: Ljubljana št. 10.639 in 10.349
za inozem. Sarajev št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Revizija mirovni pogodbe

V svojem intervju ameriškega novinarja je šef italijanske vlade dejal med drugim, da je treba revidirati mirovne pogodbe, ki so v mnogem oziru nezadovoljive. So narodi, ki ne smejo ostati v svojem sedanjem stanju in eden teh narodov je n. pr. madjarski. Njihova usoda se mora olajšati. Ni potrebno, da se to zgodi z vojno, temveč je to dosegljivo tudi na prijateljski in mirni način.

Nobena stvar na svetu ni večna in vemo, da bo prišel čas, ko bodo tudi mirovni dogovori spremenjeni. Dvomimo pa, da bi se to zgodilo kmalu in še manj si moremo misliti, da bi bilo že od Mussolinija napovedano l. 1935. ono čudežno leto, ko bodo mirovni dogovori izgubili svojo moč. To pa ne toliko zaradi zmagovalnih zaveznikov, ko mnogo bolj zaradi obnašanja premaganih držav. In ta argument razume tudi Rim le predobro, kadar gre za določbe mirovni dogovorov, ki direktno zanimajo Italijo. Tako na primer noče italijanska vlada niti slišati o priključitvi Avstrije k Nemčiji, pa čeprav je ta priključitev mogoča tudi brez vsake revizije mirovni dogovorov. Upravičeno pač pravi italijanska vlada, da je za njo nekaj čisto drugega, če meji na malo Avstrijo ali pa na preko 70 milijonov Nemčijo. Kajti v tej veliki Nemčiji ni še umrla revanšna misel in če bi se priključitev izvedla, bi ta misel samo še narasla.

Prav ta argument pa velja tudi za Madjarsko. Ni v Evropi danes države, kjer bi bil irendentizem tako razvit in tako nevaren, ko na Madjarskem. Vsa vzgoja mladine, vsa madjarska politika sloni sploh samo na propagandi irendentizma. Održitelj Češkoslovaški Slovaško, vzeti Avstriji Gradisce, osvoboditi nazaj Sedmograško in postati zopetni lastnik Reke in delov na naši severni meji, to je vsebina vse te propagande. Tu sploh ne gre več za revizijo mirovni pogodbe, temveč za njih popolno anulacijo, čeprav naj bi to bilo izvedeno le postopoma. Premajhna je pač Madjarska, da bi mogla izvesti vse naenkrat, toda imperialističen in revanšni program ostaja slej ko prej celoten v veljavi, le njegova izvedba naj bi se izvršila postopoma.

Kakor v gotovih krogih Nemčije, tako preveča vso madjarsko oficijelno politiko samo duh revanše in zato moramo mi na madjarske zahteve odgovoriti le z argumentom, s katerim odgovorja Rim Berlinu. Najprej mora Berlin dokazati, da ni več v Nemčiji revanšne misli in da bi združitve Avstrije z Nemčijo ne pomenila nobene nevarnosti za mir, potem je šele o tej združitvi mogoče govoriti. A Rim pravi še več, da je ta združitve sploh nemogoča. Z istim argumentom moramo tudi mi odgovoriti fašističnemu voditelju. Naj najprej Madjarska dokaže svojo dobro voljo, naj najprej pospravi svoj irendentizem, naj preneha sanjati o celotni obnovi Stefanove krone in naj tudi sama dokaže, da zna spoštovati manjšinske pravice in položaj bo spremenjen. Dokler pa daje madjarska vlada dan na dan samo dokaze svoje nepomirljivosti, dokler je Madjarska naravnost šolski primer, kako se ne postopa z manjšinami, tako dolgo je tudi vse njeno jadikovanje o krivicah prazno in neresno govorjenje in tako dolgo Madjarski njeni sosede nikakor ne morejo ustreči. Ne, in nikdar, čisto tako, kakor pravijo Madjari.

Dobro razumemo nedoslednost g. Mussolinija, ki noče o lastnem argumentu nič slišati, kadar gre za koristi imperialistične Madjarske. Kajti agresivnost Madjarske proti državam Maje antante gre šefu rimske vlade v račun, ker dobiva tako zanesljivega zaveznika, katerega je treba objubljaliti le tuje stvari. Še bolj pa tudi razumemo, da ganejo g. Mussolinija tožbe madjarskega plemstva, da pa ne sliši tožbe madjarskega ljudstva, ki ve povedati o vse drugačnih neprilikah, v katere ga spravlja madjarska gospoda, ne pa mirovni dogovori. Še najbolj pa razumemo, da šela fašistične stranke ne zanima, kako se godi manjšinam na Madjarskem, ker pač še nihče ni odkril v fašizmu razumevanja za manjšine.

Zahteva po reviziji mirovni pogodbe je zato le zahteva zavojevalnega imperializma, ki je takoj pripravljen porušiti tudi svetovni mir, če sune upati le na kake pridobitve. Pred svetom je seveda ta imperializem treba prikriti in zato je tudi to mogoče, da nastopa g. Mussolini kot zaščitnik »h tiam pritisnjene Madjarske«. Teda ni Madjarska pritisnjena, temveč samo pohlep njene gospode in o tem ve zelo mnogo povedati tudi madjarski narod.

Nastop g. Mussolinija za Madjarsko odkriva samo fašistovske cilje in sicer s tako jasnostjo, da že zaradi tega ni mogoče pristati na

Reorganizacija in čiščenje uprave

Vlada bo spopolnjena - Reorganizacija ministrstev - Redukcije uradništva bodo izvršene - Splošna reorganizacija gospodarskih resorov - Komercializacija ali etatizem - Poročilo anketnega odbora ne bo brez učinkov - Razlaga novih zakonov - Srbska stranka razpuščena

Belgrad, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Zdi se, da je bilo danes v ospredju vprašanje, ali se bo kabinet v najkrajšem času spopolnil. V to zvezo so spravljali Spahov prihod in pa današnje vukičevičev in Spahov avdijenco. Nadalje je vpoštevanja vredno dejstvo, da je zunanji minister dr. Voja Marinković še vedno težko bolan. Na njegovem stanovanju ga je v spremstvu svojega adjutanta obiskal Nj. Vel. Kralj, ker dr. Marinković ni niti toliko okreval, da bi lahko zapustil posteljo in odšel v zdravilišče. Sicer se verjaja, da bo dr. Spaho dobil trgovinsko ministertvo in da bo en resor prevzel tudi Velja Vukičević, oziroma njegova okolica. Nadalje se je zvedelo, da je bil bivši minister za socialno politiko Stjepan Barić naprošen, naj ostane v Belgradu.

Drugo, o čemer se je danes splošno govorilo, je vprašanje, kako naj bi se izvršila reorganizacija državne uprave. Ministri so že v nedeljo takoj prevzeli svoje resore. Radi pravoslavni božičnih praznikov pa so bili potem odsotni. Tudi danes so sicer sprejemali v svojih kabinetih svoje načelnike, vendar pa so dajali le splošna navodila, in sicer različnim ravnateljstvom, velikim županstvom, mestnim upravam, sodiščem in državnim pravdnikom.

Najprvo se zdi, da gre za osebna vprašanja, kako naj vobče bo zgrajeno ministertvo. Kajti v zvezi s parlamentarizmom so bili razni odbori in parlamentarna vlada, in delovanje ministrstev se je oblikovalo na svoj način. Ker so dosednji pogoji odpadli, gre brez dvoma za nov sistem. Zdi se, da vsak resorni minister šele pripravlja, da se bo vsako ministertvo in njegovo delovanje posebej preoblikovalo na ministrski seji. Zato so dosedaj ministri dejansko prevzeli ministertva, niso pa na odločujoča mesta postavili nobenih odločilnih oseb. Tako so še vedno na svojih mestih šefi kabinetov, skoro vsi načelniki in celokupno oobje predsedništva vlade, ki se mu je tudi uradno sporočilo, da se njihov položaj ne bo spremenil in da ostane na svojih mestih, razen, kolikor pridejo v poštev spremembe, ki so potrebne radi Uzunovičevega podpredsedniškega mesta.

Tretje, kar je danes zanimalo javnost in kar zanima ministre in vlado obenem pa tudi našo državno upravo, je vprašanje uradništva. Trdi se, da bo za bodočo sestavo uradniškega kadra merodajen red, kvalifikacija in vprašanje, če je bil kdo sprejet izključno radi strankarske pripadnosti v državno službo in če je bil v službi le strankarski ekaponent.

Dvig državnih papirjev

Nadalje je vzbudilo splošno pozornost dvigjanje naših državnih papirjev na incemskih in domačih borzah. Trdilo se je, da so vzrok predvsem okolščine sedanje narave, izjave monarha, izjave posameznih voditeljev in dejstvo, da se je sprememba režima izvršila povsem mirno. Vse to je napravilo na ino-

Dr. Korošec mož kraljevega in ljudskega zaupanja

Iz vseh krajev prihajajo na vsa ministertva, zlasti na prometnega ministra, brzjavni pozdravi. Prometni minister še nadalje dobiva od slovenskih gospodarskih organizacij brzjavne prošnje, da naj enako častno in uspešno zastopa interese Slovenije kot doslej, ker je dr. Korošec mož ljudskega in kraljevega zaupanja. Tudi posamezne v SLS včlanjene gospodarske in strokovne organizacije so poslale ministru brzjave iste vsebine.

Zdi se, da je razpoloženje na posameznih poslaništvih zelo ugodno. Iz razgovorov smo dobili vtis, da bodo sicer zunanja zastopstva v naši prestolnici čakala na nadaljnji razvoj, kot se to spodobi diplomatskim šegam in običajem.

Konierence

Nedvomno je, da bo današnja vlada v zvezi z program reorganizacije in vzpostavitve gospodarstva trdno v roke. Dopoldne je bil v ministrskem predsedništvu ministrski predsednik

revizijo mirovni pogodbe. Začetek naj bi bila ta revizija in samo hvaležni smo g. Mussoliniju, da je to tako odkrito priznal.

Iz okolice aktivnega ministra je zvedel Vaš dopisnik, da se bodo redukcije uradništva v resnici izvršile. Izvršile pa se bodo le postopoma, nato pa bo še iz ostalega kadra selekcija.

Zanimivi so zlasti vtisi iz debat, razgovorov in načrtov iz posameznih gospodarskih ministrstev, zlasti ministertva za gozdarstvo, za javna dela, agrarno reformo, socialno politiko in finance. V vseh ministertvih se napoveduje odločno čiščenje. Potrebna bo splošna reorganizacija gospodarstva in gospodarskih resorov, zlasti radi vprašanja, ali naj se ta ministertva postavijo na temelj komercializacije, torej strogo trgovskih podjetij, z namenom, da bi donasala državi čim več dobička in se ravnala po strogo trgovskih vidikih, ali pa naj bi se uvedel sistem etatizma.

Mnogo se bo spremenilo v gozdarskem ministertvu. Zdi se, da mnogo uradništva niti ne ve, kaj vse obsega poročilo anketnega odbora, ter je ravno v tem ministertvu pričakovati velikih sprememb in velikih selekcij. Nadalje se trdi, da se bo splošna naša gozdarska uprava, kolikor spada pod državno kompetenco, reorganizirala.

Mnogo debate je povročila razlaga novih zakonov. Zakoni so na splošno kratki in le v zvezi s prejšnjimi zakoni so v gotovih delih točno razumljivi. Zato se splošno smatra, da bo pravosodno ministertvo izdalo v najkrajšem času avtentično razlago, kako naj se posamezni členi razlagajo. Zlasti velja to za zakon o zaščiti države, v kolikor je bil preoster, posebno glede določb o obstoju dosedanjih političnih strank. Mnogo se govori o tem, da je belgrajska policija s posebnim aktom razpuščila delavske organizacije in pa srbsko stranko.

V zvezi z razpustom političnih strank se je širila vest, da bo dr. Korošec ustanovil narodno stranko, dr. Spaho pa jugoslovansko monarhistično, nekateri pa pravijo, da jugoslovansko narodno stranko. Te vesti prinašamo samo radi popolnosti poročila.

Federalisti za Drinkoviča

V Belgradu se je danes zglasil bivši minister Kovačević, da sporoči uradni sklep hrvatske federalistične stranke, da bo z vsem svojim delovanjem popolnoma podpirala dr. Drinkoviča v njegovem delovanju in upa od njega, da bo hrvatski narod imel od njega popoln uspeh.

zemske gospodarstvo najboljši vtis. Nadalje je nastalo prepričanje, da bo s tem prenehala tako zvana intervencijska korupcija, ko je bilo treba čakati tedne in tedne na rešitve, šele v zadnjem trenutku se je videlo, da je treba plačati, drugače se ne da ničesar narediti.

Pera Živković, nadalje podpredsednik Uzunovič in pravosodni minister Srškić. Imeli so konferenco. Značilno je, da je danes dopoldne prvič po sestavi nove vlade obiskalo ministrskega predsednika večje število bivših poslancev in belgrajski mestni upravnik. Trdilo se je, da je ta obisk belgrajškega mestnega upravnika v zvezi z imenovanjem novega komisarja belgrajske občine.

Časnikarji so ob 5 popoldne obiskali pravosodnega ministra Srškiča. Obenem ga je obiskal novi prosvetni minister Maksimovič. Odsli sta v vladno predsedništvo k predsedniku Živkoviču. Srškič je objubil, da bo časnikarjem dal podrobno poročilo o svojih načrtih. Vendar pa tega ni storil, ampak je prešil časnikarje, naj pridejo jutri ob pol 11 k njemu na objavljeni razgovor.

Gospodarski svet

Belgrad, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Kako bo izgledal državni gospodarski svet, še danes ni gotovo. Gotovo je, da bo uskonjen. Najbolj verjetno je, da bo in gospodarski svet ustanova, ki bo združevala ne samo zastopnike vseh zbornic, ampak tudi najjače osebnosti iz finančnega življenja, ki so v praktičnem življenju pokazali, da so dosegli najboljše uspehe.

Naredba poštnega ministra

Belgrad, 10. jan. (Tel. »Slov.«) V ministertvih se je delo že deloma pričelo po novih navodilih. Poštni minister Savković je poslal vsemu svojemu oobju naredbo, v kateri pravi:

»Vsi uradniki morajo pravočasno prihajati v svoje pisarne in jih ne smejo preje zapustiti, dokler ne pride njihov čas. Vse svoje posle morajo izvrševati hitro in zvesto. Ničesar ne smejo pustiti nedovršenega. Zasebnih obiskov ne smejo sprejemati. Branje časopisja je najstrožje prepovedano, dokler trajajo uradne ure. Občinstvo sme sprejemati samo glavni ravnatelj, njegov pomočnik in pa načelniki posameznih oddelkov. Do 20. januarja morajo vsi načelniki po svojih glavnih ravnateljih sporočiti ministru spisek vsega nepotrebne uradništva radi redukcije. Ti spisi morajo imeti pred očmi samo interese službe in države. Nobeni strankarski ali osebni vtisi ne smejo igrati nobene vloge. Načelniki morajo vsak dan glavnemu ravnatelju sporočiti, koliko uradnikov ni prišlo pravočasno v urad in koliko uradnikov ni pravočasno in pravilno izvršilo svojega dela. V nasprotnem slučaju bodo načelniki prevzeli nase vse posledice, ker se odredbe niso izvršile.«

„Pravda“ o kraljevem programu

Belgrad, 10. jan. Današnja »Pravda« objavlja o kraljevem programu ta značilen uvodnik:

»Proklamacija Nj. Vel. kralja pravi, da je vladarju pravi parlamentarni režim ostal še vedno politični ideal, ki ga je podedoval po tradicijah od svojih roditeljev. Drugače pa tudi ne bi moglo biti pri v resnici svobodoljubnem narodu, kakor je naš. To je prehodni režim, ki je odvisen od razmer in nas vseh. Ta režim je režim skrajne sile. Tudi v starem Rimu ni preostajalo drugega, kakor kar so zahtevali razmere. Vendar se mora stari Rim v vseh današnjih državah smatrati kot klasičen primer velike in čvrste države. To zdravilo se je izkazalo povod in veseldar. Avtoriteta, zavest dolžnosti, državljanska disciplina so po uporabi tega zdravila bile pojačane. To ravno najbolj potrebujemo. Samo v tem je popolna in resnična rešitev. Da bo ta režim imel zaželjene uspehe, moramo vsi se prizadevati, doprinesiti vse žrtve in izvršiti vse dolžnosti. Največ pa morejo storiti v tem oziru tisti, ki se jim je poverilo državno vodstvo. Nobena napaka se ne sme več storiti! Ljudstvo pričakuje pozitivnih dejanj in uspehov v najkrajšem času! Država po pravici zahteva od svojih sinov resnične službe. Taka služba se zahteva od tistih, ki jo izvršujejo, da dajo vse in da ne gledajo nase. Domovini se ne služi radi denarja, ampak radi časti.«

Novinarja Devčić in Cesarec obsojena

Zagreb, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Danes se je izrekla obsodba nad urednikom »Narodnega vala« Kresimirom Devčićem. Obtožen je bil radi 29 prestopkov proti tiskovnemu zakonu. Razpravo je vodil svetnik Slavko Körbler. Devčić je bil obsojen na eno leto zapora in 20.000 Din globe. Obsojen je bil radi devetih prestopkov, v dvasjetih slučajih pa je bil oopuščen. Državni pravdnik je vložil priziv zoper odmero kazni. Danes je bil obsojen na štirinajst dni kazni in 1500 Din globe publicist Cesarec radi članka o »Zaščiti čovjeka«. Obe obsodbi sta se izrekli po starem tiskovnem zakonu.

Zagrebski tisk in novi položaj

Zagreb, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Za razpoloženje med zagrebskimi strankami je značilno, da noben strankarski list ni zavzel jasnega stališča nasproti novemu položaju. Neutrlni tisk je sprejel novo rešitev kot najugodnejšo ter jo pozdravlja. Strankarski listi nimaio nobenih komentarjev. Pokrajinski strankarski listi pozdravljajo nov položaj, zlasti je navdušen sušaški list »Naša sloga«, ki se odkrito zavzema za novi položaj.

Nujne priprave za izbiro uradništva

Belgrad, 10. jan. (Tel. >Slov.<) Ker se namerava strogo in objektivno preizkusiti položaj, kvalifikacija in sposobnost ter potreba posameznih panog državnega uradništva, je ministrstvo za socialno politiko, in kakor doznava Vaš dopisnik, tudi druga ministristva, razposlalo danes brzojavno vsem velikim županom naše države poziv, da naj v teku jutrišnjega dne enako brzojavno sporočijo centrali v Belgradu, koliko je državnega uradništva, ki spada pod pristojnost določenega resora. O vsakem naj veliki župan navedejo kvalifikacijo zadnjih let, predizobrazbo, službena leta, delo, ki ga opravlja, ter zlasti mnenje, ali je v državni službi še potreben ali ne. V teku jutrišnjega dne bodo torej ta ministrstva zbrala podatke o državnem uradništvu ter bodo ti podatki brez dvoma služili nadaljnjim ukrepom centrale, ki imajo izmed drugih vprašanj glavno vprašanje, kako sortirati državno uradništvo.

Belgrajski listi o novi vladi

>Vrmeč o novi vladi. Včeraj so izšli prvi belgrajski listi po pravoslavni božični praznikih. Listi objavljajo potek zadnjih dogodkov, nove zakone in deloma tudi precej obširna poročila o programu nove vlade. Tako piše >Vrmeč: >Politično stanje, ustvarjeno s sklepom Nj. V. kralja o razveljavitvi ustave in sestavi neparlamentarne vlade, se je v teku zadnjih dni popolnoma normaliziralo. Novi ministri so že prevzeli svoje poše in vlada je izdala nekaj novih zakonov, katerih cilj je dvigniti avtoriteto vlade in uvesti red, ki bo garantiral mir in sodelan razvoj vseh poslov. Vlada bo izvedla v prvi vrsti reformistično in zakonodajno delo, toda pred tem bodo podvzele vse potrebne mere, da bodo dani za izvedbo reform vsi potrebni predpogoji. Najprej bo zbrano gradivo za preučevanje najpotrebnejših reform. Ministri so dolžni, da v najkrajšem času predložijo predsedstvu vlade vse, kar je treba v njih resorih spreminiti. Ko bo ves ta material zbran, bo izdelan državni program. Do tega časa se bodo izdajali preventivni zakoni, ki bodo sčasoma nadomeščeni z novimi zakoni, katerih izdelava bo poverjena strokovnjakom. Ves upravni aparat bo reorganiziran in sicer na podlagi moderne administracije. V tem oziru je vlada že podvzela gotove korake, da ne bodo posli zastali niti za hip. Redukcija uradništva se bo izvršila tako, da ostanejo v službi le sposobni uradniki. Upokožitev ne bo dosti, ker bi bil sicer proračun preveč obremenjen. Izvršena bo tudi redukcija ministrstev. Večina občinskih uprav ostane na svojem mestu, suspendirani bodo le tisti, ki so se pregrešili proti zakonom. Novi investiciji vlada ne bo podvzela, pač pa vse začete izpeljala. Tudi nobenega povišanja davkov ne bo. Vlada bo gledala, da obdrži tečaj dinarja na sedanjih višini. Z zadoščenjem je konstatiran dvig naših papirjev v tujini. Posebno pazljivo bo posvetila vlada gospodarstvu. V pasivnih krajih se bo začelo s celo vrsto javnih del. Vlada bo izdelala delovni načrt za vsako ministrstvo posebej.

>Politika. Objavlja uvodnik prof. Glogoviča pod naslovom >Salus patriae. V uvodniku naglašja pisec, da so politični politiki potisnili vse v ozadje in se oprijeli samo lukrativnih poslov. Najsposobnejši in najbolj kvalificirani ljudje pa so bili brez besede. Posledica tega je bila, da je vsa uprava bila slaba in samo vsled slabe uprave pa je nastalo kmetijsko vprašanje. Kraljev nastop je prišel v pravega času in je bil samo logična posledica stanja, ki je vladalo pri nas. Zato je naravno, da je vse pospravljalo kraljevo proklamacijo. Za izvedbo ljudi najboljše ideje pa so potrebni sposobni ljudje, zato je sodaj tudi uradniško vprašanje aktužno. Teža vprašanja ni hotela dosedaj rešiti niti ena vlada. Samo dobro uradništvo pa more tudi zatreti korupcijo. — >Politika. Prinaša nato celo vrsto poročil iz vse države. Zelo obširno iz Južne Srbije, ki je navdušena nad kraljevim nastopom.

>Pravda. Imenjuje novo stanje novo dobo in smatra, da ima nova vlada to nalogo: >1. Spremeniti upravni sistem. >2. Dvigniti avtoriteto države. >3. Avtoriteti oblasti pridobiti polno spoštovanje. >4. Strogo se ravnati po zakonih in ne dovoliti nobeno izigravanje zakonov in ljudi ne njih najmanjšo kršitev. >5. Vsi organi oblasti se imajo ravnati le po zakonu in pri vsakem aktu morajo imeti pred očmi le interese države in družbe. >6. Narod mora dobiti nazaj vero v zakonitost, pravico in absolutno enakost vseh. >7. Vsak uradnik mora biti koristen in mora biti siguren, da se mu ne more nič zgoditi, če vrši svojo službo vestno, častno in dobro.

>Obzorje. Mnenje. Zagreb, 10. jan. (Tel. >Slov.<) >Obzorje piše, da je iz kraljevega manifesta jasno razvidno, da bo nova državna ureditev taka, kakor jo zahtevajo državni interesi. Izključeno je, da bi se država preuredila na centralističnem temelju. Iz kraljevega beseda, da je treba čuvati narodno enotnost, nikakor ni posudicirani potrebe državne ureditve. Napacno je pisanje, da bi tako stanje trajalo dolgo časa, ker se v manifestu jasno naglašja, da se bo državna preureditev čimprej izvedla.

Pričetek velike interpelacijske debate

Buisson četrtič predsednik francoskega parlamenta

Paris, 10. jan. (Tel. >Slov.<) V francoski zbornici se je danes začela velika interpelacijska debata o splošni politiki Poincaréjevega kabineta. Ta debata je posebnega pomena radi odkritega konflikta, ki vlada med Poincaréjem in levico. Poslanec se zbrani polnoštevilno. Med občinstvom vlada silno zanimanje, tako da so bili vsi prostori že dolgo pred začetkom seje popolnoma zasedeni in je morala policija pred vhom delati red. Zbran je bil tudi ves kabinet.

Pred začetkom interpelacijske debate je bila slovesna instalacija socijalista Buissona, ki je bil že četrtič izvoljen za predsednika. — Buisson je izjavil, da gre deset let po vojni za to, da se končno najde rešitev za probleme, ki so že dolgo aktualni in o katerih se je ponovno razpravljalo. V notranji politiki je novo izvoljena zbornica dokazala svoj realopolitični smisel s tem, da je legalizirala stabilizacijo franka in s tem zvezano zmanjšanje predvojne vrednosti predvojnega franka za štiri petine.

Da se zbornica v razpravah o proračunu ne prehit, se ima začetek finančnega leta po vzoru drugih držav v bodoče preložiti na 1. april. V zunanji politiki prevladuje velopotni problem za končno likvidacijo velikih mednarodnih vprašanj, ki so nastala iz vojne. Tozadnja pogajanja se bodo začela v najkrajšem času, ker so predpogajanja srečno končana. Rešiti je povojne probleme, kakor končno likvidacijo reparacijskega vprašanja, izpraznitev zasedenega nemškega ozemlja, problem medzvezniških dolgov in mednarodne razorožitve. Leto 1929 bo zato leto najtežjih političnih odgovornosti. Toliko neumestnejša je ofenziva, ki sedaj divja proti parlamentarnemu režimu.

Nato je predsednik med veliko napetostjo prisotnih prečital tri interpelacije, ki so jih vložili o zunanji politiki vlade socialisti, radikalni in komunisti.

Poincaré je podal izjavo, da je vlada pripravljena odgovoriti takoj na interpelacije, toda odgovorila bo samo o splošni politiki, o posebnih vprašanjih pa da ne bo odgovarjala takoj. — Kot prvi interpelacijski govornik je nastopil poslanec Frossard. Navajal je, da se je poslanska zbornica po sprejetju proračuna razšla pod vtisom, da preti težka politična nesreča. Razjasnitev položaja je neobhodno potrebna. Čas je, da se zbornica zave svojih političnih tendenc in svoje večine. Ministrski predsednik je koncem leta podal izjavo, iz katerih se je moglo sklepati, da ima sam namen odstopiti. Po lastnih priznanjih Poincaréja dežela ni več izpostavljena nevarni krizi. Sotrudniki v vladi pa so bili nasprotnega mnenja in zato je kabinet napovedal program političnih reform. V resnici pa ne gre za to, temveč za krizo, v kateri se nahaja večina. Novo ministristvo narodne enote, katerega glavni stebler je Marinova unija, nima več v zbornici zadostne večine. Koalicija ne ve več, kaj hoče in se ne more ločiti od desnice.

Paris, 10. jan. (Tel. >Slov.<) — Oficijozni >Echo de Paris poroča, da bo Poincaré jutri v poslanski zbornici objavil svoj nameravani program reform in da bo posebno izjavil, da bi brezpogojno moral ostati pri krmilu nekoliko mesecev, dokler se končno veljavno ne uredi reparacijski problem. Tudi v kulbarih se je govorilo, da bo Poincaré ostal v vladi, če tudi dobi samo tri glasove večine.

Poincaré objavi danes svoj program

Paris, 10. jan. (Tel. >Slov.<) — Oficijozni >Echo de Paris poroča, da bo Poincaré jutri v poslanski zbornici objavil svoj nameravani program reform in da bo posebno izjavil, da bi brezpogojno moral ostati pri krmilu nekoliko mesecev, dokler se končno veljavno ne uredi reparacijski problem. Tudi v kulbarih se je govorilo, da bo Poincaré ostal v vladi, če tudi dobi samo tri glasove večine.

Vtkov demisioniral

Softja, 10. jan. (Tel. >Slov.<) Vojni minister Vtkov je danes podal ministrskemu svetu svoje že pred delj časa napovedano demisijo. Smatra se, da bo kralj danes podpisal njegovo imenovanje za poslanika v Rimu. Kakor se javlja, bo imenovan za novega vojnega ministra general Bakaldžijev.

Teror v Rusiji

Moskva, 10. jan. (Tel. >Slov.<) Pri pripravah za nove volitve v Sovjetski Rusiji se pojavlja močna akcija Trockijevih pristašev. Tajništvo moskovske stranke organizacije pozivlje, da se ta propaganda energično pobija. Pristaši Trockega so poslali nevarni in jih je treba preganjati tudi po GPU.

Romunsko znanje posojilo

Bukarešt, 10. jan. (Tel. >Slov.<) Jutri bo seja ministrskega sveta, po kateri bo finančni minister Popovici odpotoval v Pariz. Današnje dopoldansko opismenično mnenje, da je posojilo že gotovo, je bilo že presgodnje, ker se večina tehničnih vprašanjani urejena. Tako večina posojila, emisijski kurz, obrestna mera, razdelitev kvot na posamezne države itd. Razvidno je torej, da je bilo dosedaj vprašanje posojila rešeno samo v načelu.

Poljski odgovor Rusiji

Varšava, 10. jan. (Tel. >Slov.<) Poljski odgovor na ruski predlog o podpisu posebnega protokola h Kellogovemu paktu je bil danes izrečen v Moskvi. Poljska vlada izjavlja, da predlog pozdravlja in da ga smatra za sprejemljivega, pridržuje pa si o podrobnostih razpravljati pozneje, kakor tudi vprašati sosede Rusije, posebno baltičske države, kakšno stališče zavzemajo k ruskeemu predlogu.

Podkarpatska Rusija vztraja na avtonomiji

Praga, 10. jan. (Tel. >Slov.<) Izmed vseh českoslovaških deželnih zastopov se je danes kot prvi sestel v Uhorodu deželni zastopnik Podkarpatske Rusije. Radi državnopravnega stališča Podkarpatske Rusije, kateri je bila v mnogih pogodbah zagotovljena avtonomija, je ustavni odbor izjavil, da se more razširjenje zakona o deželni zastopni na Podkarpatsko Rusijo smatrati samo za prividnost, ki ne more škodovati zajamčeni avtonomiji. Deželni predsednik Resipak je ovrnil seje v českoslovaškem jeziku, kar je izkvalo proteste tamošnjih Ukrajincev, ki so zahtevali, da mora predsednik govoriti ukrajinsko. Ukrajinci so nato podali tudi državnopravno izjavo. Nato so bili izvoljeni v deželni odbor štiri člani vladnih strank in dva Ukrajinci iz opozicije, kot namestnika pa en Madjar in en Jud.

Sedemurnik kot propagandna

Moskva, 10. jan. (Tel. >Slov.<) Znanstveno-sovjetske vlade se uvaja v vseu ruskih deželah, komunalnih in privatnih obratih sedemurno delo, ki se mora povsod izvesti do meseca oktobra 1929.

Zalozni ne odstopi

Varšava, 10. jan. (Tel. >Slov.<) Vest o odstopu poljskega zunanjega ministra Zaloznega se uradno odločno demantirajo.

Nobile se zagovarja

Milan, 10. jan. (Tel. >Slov.<) General Nobile je prekinil svoje molčanje, katero so mu naložili, ko se je vrnil, in je za ameriške liste spisal o svoji rešitvi zagovor, katerega objava pa je italijanskim listom za enkrat prepovedana. Nobile opisuje obupni položaj posadke, ki je imela vtis, da ladja >Citta di Milano< reševalega dela ne vrši dosti energično. Nobile je najprej zahteval, da Lundborg reši najprej težko ranjenega Cecionija, nato prof. Behoumeka in Trojanija, potem Nobila, nazadnje pa Viglierija in radiotelegrafista Biaggia. Lundborg pa je vztrajal pri tem, da se Nobile prvi odpelje z njim, potem pa da bo prišel po vse druge. Lundborg se je skilceval na izrecno povelje, da reši Nobila kot prvega. Dalje trdi Nobile, da je njemu kot voditelju ekspedicije pripadalo poveljniško mesto na krovu >Citta di Milano<, odkoder bi mogel voditi reševanje mnogo učinkoviteje, kakor z lada, kjer je bil radi svojih poškodb za druge samo breme in nevarnost. Svoj sklep je storil z največjo vestnostjo.

Protifasistične demonstracije v Tessinu

Rim, 10. jan. (Tel. >Slov.<) >Giornale d'Italia< piše o protifasistiških manifestacijah, ki se pripravljajo v Tessinu v Švici. List pravi, da se bo Italija v slučaju, če bi švicarska vlada teh manifestacij ne prepovedala posvetovala o tem, ali naj se se udeležuje posvetovanj v Ženevi. Švicarska vlada je s tem, da pripusti manifestacije, zaslužila očitok, da more podpirati protitalijanske akcije.

Mraz

Milan, 10. jan. (Tel. >Slov.<) V Dolomitih je nastel mraz 25 stopinj pod ničlo. Vsa jezera in prelati so zamrznjeni. V vsej severni Italiji znaša temperatura 10 stopinj pod ničlo. V mestih je zmrznilo več oseb.

Berlin, 10. jan. (Tel. >Slov.<) Preteslo noč je bila v Berlinu letošnje najnižja temperatura 12 stopinj pod ničlo, v zunanjih mestnih okrajih pa celo 16 stopinj pod ničlo.

Štiri železniške nesreče en dan

Praga, 10. jan. (Tel. >Slov.<) Četrta železniška nesreča na isti dan se je pripetila včeraj pri Lbi blizu Prage, kjer je v gosti megli trčil osebni vlak s tovornim vlakom. Pri tem sta bila dva železnikarja ubita. Ranjenih pa je bilo dvajset oseb, in sicer pet težko. Razbita je lokomotiva in sedem vagonov.

Drobne vesti

Rojstni dan naše kraljice v Bukarešti. Iz Bukarešte poročajo, da se je tam na zelo slovesen način praznoval kraljčin rojstni dan. Slovesnosti v pravoslavni cerkvi so prisostvovali zastopniki našega poslanstva in romunski zunanji minister. Sei Skodovih tovarn dr. Karel Skoda je umrl na Semmeringu za težko pljučno bolezen. V ponedeljek se se severno od Kabula pojavile sovražnosti med afganistanskimi vladarji in kraljevimi četami. Vetaši so vladno čelo polagoma potisnili nazaj proti Kabulju. Evropeizem v Turčiji. Vlada v Angori je odredila, da se od 1. junija 1929 uveljodajo v Turčiji zapadne mere, kakor meler, kilogram, itd. Od 1. julija dalje pa se tedenski počitek preloži od polka na nedeljo.

Izredno sveto leto

Rim, 10. jan. (Tel. >Slov.<) Ob priliki petdesetletnice maščitva je proglasil papež z apostolsko odredbo novo izredno sveto leto, ki se je začelo 6. januarja, na dan sv. Treh kraljev in bo trajalo do konca 1929. Papež si je vzel kot vzore odredbo Leona XIII., ki je tudi proglasil izredno sveto leto. Z molitvami naj se posebno moli za vpostavitve miru. Popolni odpustek dobijo oni, ki dvakrat na dan obiščejo velike bazilike v Rimu in tam prosijo za spreobrntev grešnikov, za odpravo krivoverstva, za mir ter za večje blagostenje in svobodo katoliške Cerkve in njenega poglavarja.

Manjšinske stranke ne bodo razpuščene

Veliki župan v Subotici je v torek razpuštil madjarsko stranko in zaplenil vložni zapisnik, stampifko, sejni zapisnik ko tudi vse tiskovine stranke. O tem je bil nato obveščen predsednik madjarske stranke dr. Santha, ki se je takoj nato obrnil na bivšega poslanca dr. Strelitzkega. Veliki župan je takoj nato vprašal notranjega ministra, če v resnici nimajo biti manjšinske stranke po zakonu o zaščiti države razpuščene, kakor je to trdil >Deutsches Volksblatt<. Po eni uri je dobil veliki župan odgovor, da manjšinske stranke ne pridejo pod zakon o zaščiti države, nakar je veliki župan vrnil madjarski stranki vse zaplenjene stvari in je ta nadaljevala svoje poslovanje.

Dvorni ples

Belgrad, 10. jan. (Tel. >Slov.<) Sročil se je na svečan način vršil dvorni ples na rojstni dan kraljice Marije. Ob 10.20 je prišel kraljevi par v spremstvu maršalata dvorne Ace Dimitrijeviča, častnega adjutanta, dvorne dame Gungjerske in generala Hadžića. Kraljevska dvojica se je najprej razgovarjala s predsednikom vlade Pero Zivkovičem, nato pa s patriarhom Dimitrijem, nadškofom dr. Rodičem, vrhovnim rabinom Alkulajem, vrhovnim muftijem Mehmedom Zekmenom, nato po vrsti z zastopniki tujih držav, s sedanjimi in bivšimi ministri ter drugimi politiki in gospodarskimi predstavniki.

Belgrajske vesti

Nj. V. kralj je danes obiskal v sanatoriju na Vračarju generala Babiča. Dopoldne je dr. Spaho obiskal dr. Korošec. V Belgradu se mudi bivši ljubljanski veliki župan dr. Baltič. Nahajal se je v notranjem ministristvu. Danes dopoldne je bilo moriču Piniši Rāčiču in osumljenemu Popoviću in Jovanoviću sporočeno, da so izročeni sodišču in da naj pričakujejo razprave. >Službene Novine< prinašajo ukaz o vpo-kojitvi državnega podtajnika dr. Letice. Postavljen je na razpoloženje. >Službene Novine< prinašajo ukaz o vpo-kojitvi raznih gospodarskih strokovnjakov iz Slovenije, ki so prešli v oblastno službo. V Mariboru: Andrej Zimavc, Henrik Mohorič, Josip Zupanec, Franc Štamberger. V St. Juriju ob juž. žel.: Valentin Petkovič, V Rakičanih: Anton Šega, V Bėkanovcih: Jakob Znidarič. >Službene Novine< prinašajo, da je izstopila iz našega državljanstva Marija Högler, Stara cerkev pri Kočevju. Današnje >Službene Novine< ne prinašajo nobenega novega zakona.

Pariska aiera

Pariz, 10. jan. (Tel. >Slov.<) Preiskovalni sodnik je konfrontiral glavnega urednika >Gazette de France< z ravnateljem >Interpresses< Gilletom in z Amardom. Gillet je izjavil, da o tajnih noticah gospe Hanau nikdar ni vedel ničesar in da so bili honorarji, ki so se izplačevali, samo občinski. Dalje je odklanjal trditve, da bi bil prejel milijon frankov za poskupovanje >Journala<. Gospa Hanau mu je dala samo 200.000 frankov, ki bi jih imel dati >Journalu<, pogajanja pa so se razbila in je Gillet potem ta ček vrnil gospej Hanau.

Otvoritev rimskega sperišča

Na tihoma je Bohinj pričel izvajati na Sv. trih kraljev dan svoj že naprej določen zbirskospornitni program. Kljub zaprekam s strani oblikovalcev se je izvedla določena smučka izbirna tekma bohinske folcke dece in naraščanja na 5950 m dolgi progi brezhibno. Ker so bili pogoji že za udeležbo lahkih tekam, procej strog, se je udeležilo te tekme samo 30 tekmovalcev, ki so stivali v dveh skupinah in vsi dosledni od tehničnega odbora, naprej določeni minimalen čas. V tej skupini je prisnel na cilj kot prvi Albin Novšak iz Bistrice v času 15 min. 37 sek., kot drugi mu je sledil France Korošec iz Koprivnika v času 16 min. 52 sek. in kot tretji Alojzij Odrar iz Slane Fužine v času 17 min. 13 sek. V skupini dece v starosti od 8 do 12 let je prvoval kot najboljši praga Antou Rayjak iz Bistrice v času 18 min. 43 sek. bila pa sta mu takoj za petmi France Sedja iz Koprivnika s časom 19 min. 06 sek. in France Grobotek iz Bistrice s časom 19 min. 12 sek. Kljub temu, da je bila oprema tekmovalcev pomaljšljiva in da tudi sneg ni bil ravno najbeternejša, so vozili ti malčki kmu povprečno pod 5 min. Kako živahno in veselo je bilo njih razpoloženje v dvočani >Občinskem domu<, kjer jih je Pronečni društvo za Bohinj pogostilo, to se ne da popisati, to je moral vsak samo videti. Današnja vremenska napoved: V splošnem jasno in mirno, na severozapadnem robu Alp pa je pričakovati topla vetrov.